

Управління культури, туризму і курортів
Хмельницької облдержадміністрації
Хмельницька обласна універсальна наукова
бібліотека ім. М.Островського

**Науково-дослідна робота
в бібліотеках Хмельниччини
2011
Вип. 7**

Хмельницький
2012

Науково-дослідна робота в бібліотеках Хмельниччини. Вип. 7. /
Хмельниц. ОУНБ ім. М.Островського. – Хмельницький, 2012. – 24 с.

Видання висвітлює результати науково-дослідної роботи колективу
обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М.Островського протягом
2011 року.

Друкується за рішенням науково-редакційної ради Хмельницької ОУНБ
ім. М.Островського, протокол №10 від 22.11.2012 р.

Укладач: Поліщук Н.П.

Рецензент: Маковська В.В.

Науковий редактор: Синиця Н.М.

©Хмельниц. ОУНБ ім. М.Островського

«Стан технічного забезпечення області».

(Загальноукраїнське дослідження)

Підведено підсумки по області, висновки оформлені у вигляді таблиць.

Таблиця №1.

№	Найменування районів і міст	Всього бібліотек	Загальна		в тому числі										
			Бібліотек що мають ПК	ПК в них	ЦБ		міські		сільські		дитячі		юнацькі		
					Б-к	ПК	Б-к	ПК	Б-к	ПК	Б-к	ПК	Б-к	ПК	
1	Білогірський	40	2	6	1	5	0	0	0	0	1	РДБ	1	0	0
2	Віньковецький	30	5	17	1	7	0	0	4	10	0	0	0	0	0
3	Волочиський	49	3	5	1	3	1	1	1	1	0	0	0	0	0
4	Городоцький	46	5	33	1	21	0	0	3	11	1	РДБ	1	0	0
5	Деражнянський	39	6	19	1	8	0	0	4	8	1	РДБ	3	0	0
6	Дунаєвецький	49	5	20	1	9	0	0	3	7	1	РДБ	4		
7	Ізяславський	37	2	3	1	2	0	0	0	0	1	РДБ	1		
8	Камянець-Подільський	85	3	7	1	5	0	0	1	1	1	РДБ	1	0	0
9	Красилівський	48	4	17	1	9	1	4	2	4	0	0	0	0	0
10	Летичівський	33	1	3	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Новоушицький	32	5	17	1	7	0	0	3	8	1	РДБ	2	0	0
12	Полонський	27	4	16	1	7	0	0	2	4	1	РДБ	5	0	0
13	Славутський	49	11	15	1	5	0	0	10	10	0	0	0	0	0
14	Старокоштанівський	42	2	6	1	5	0	0	0	0	1	РДБ	1	0	0
15	Старосинявський	22	1	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Теофіпольський	41	1	3	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Хмельницький	51	10	30	1	10	0	0	8	18	1	РДБ	2	0	0
18	Чемеровецький	48	2	5	1	4	0	0	0	0	1	РДБ	1	0	0
19	Шепетівський	39	5	18	1	7	1	5	1	3	2	3	3	0	0
20	Ярмолинецький	37	1	3	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	м. Камянець-Подільський	9	2	7	1	5	0	0	0	0	1	2	2	0	0
22	м. Нетішин	5	3	8	1	6	1	1	0	0	0	0	1	1	
23	м. Хмельницький	15	14	44	1	12	8	22	0	0	5	10	0	0	0
24	м. Славута	2	2	3	0	0	1	2	0	0	1	1	0	0	0
25	м.Старокоштанів	3	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
26	м. Шепетівка	3	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Всього по РЦБС		88	101	309	23	148	15	37	42	85	20	38	1	1	
1	ХОУНБ	1	1	40											
2	ОДБ	1	1	17											
3	ОЮБ	1	1	33											
Всього по обласних		3	3	90											
Всього по ЦБС		884	104	399	23	148	15	37	42	85	20	38	1	1	

***

«Роль методичної служби ОУНБ у бібліотечному житті області».

(Експериментальне дослідження)

• *Метою дослідження стало :*

✓ узагальнити досвід попередніх заходів з підвищення кваліфікації, що проводились ХОУНБ ім. М.Островського (за два останні роки), що було найбільш вдалим, не досить вдалим та, що бібліотекарі взяли за основу для своєї подальшої роботи.

Завданням дослідження було визначити:

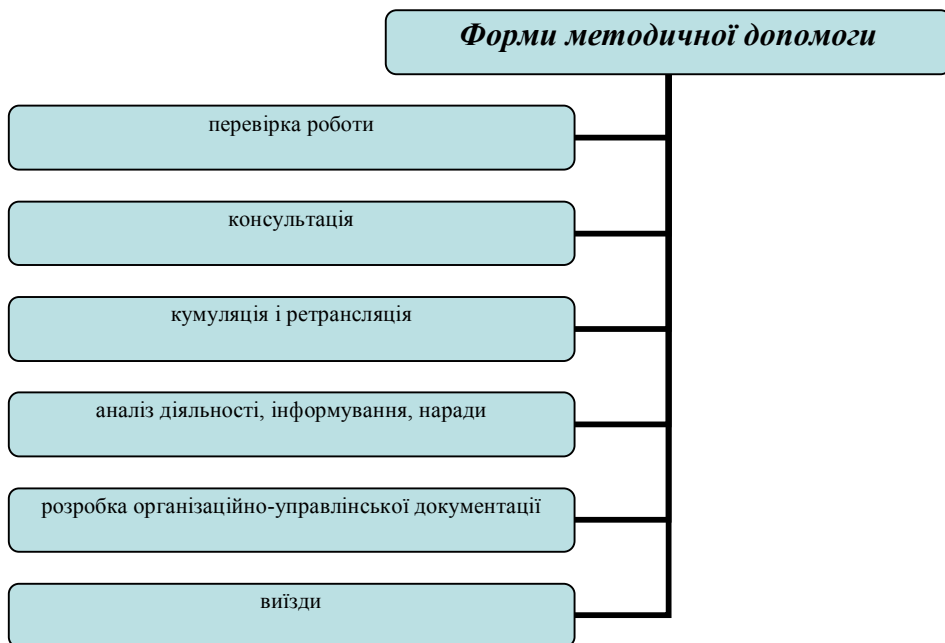
- сутність діяльності методичної служби ХОУНБ ім. М.Островського, її цілі і завдання, перспективи розвитку;
  - ступінь задоволення бібліотечних працівників заходами з підвищення кваліфікації, що проводить ХОУНБ ім. М.Островського;
  - відношення працівників до форм і методів проведення заходів з підвищення кваліфікації;
  - необхідність додаткового розширення форм і методів проведення різних заходів з підвищення фахового рівня.
- *Об'єктом дослідження стали* бібліотечні працівники області та система ведення навчань працівниками ХОУНБ ім. М.Островського.
- *Предметом дослідження* було визначення ролі методичної служби ОУНБ у бібліотечному житті області .

У дослідженні взяли участь 22 ЦРБ, а саме: Білогірська, Вінківська, Волочиська, Городоцька, Деражнянська, Дунаєвська, Ізяславська, Кам'янець-Подільська, Красилівська, Летичівська, Новоушицька, Полонська, Славутська, Старокостянтинівська, Старосинявська, Теофіпольська, Хмельницька, Чемеровецька, Ярмолинецька та ЦМБ м.Кам'янець-Подільський, м.Хмельницький і м.Нетішин.

Опитано **315** респондентів **5** (1,6%) директорів, **11** (3,5%) методистів, **7** (2,2%) зав. відділами, **263** (83,5%) зав. філіалами). Не вказали посади **29** (9,2%) респондентів.

Форми методичної допомоги, яким надають перевагу бібліотечні працівники:

- 1 місце – перевірка роботи;
- 2 місце – консультація;
- 3 місце – кумуляція і ретрансляція;
- 4 місце – аналіз діяльності, інформування, наради;
- 5 місце – розробка організаційно-управлінської документації;
- 6 місце – виїзди.

Мал. №2. Таблиця: «Форми методичної допомоги в порядку значимості для респондентів».

Форми підвищення кваліфікації, яким віддають перевагу бібліотекарі:

- 1 місце - семінари;
- 2 місце - науково-практичні конференції;
- 3 місце - курси підвищення кваліфікації;
- 4 місце - школи передового досвіду;
- 5 місце - професійна самоосвіта (заочне навчання);

- 6 місце розділили - тренінги, ділові ігри та дискусії;
- 7 місце - круглі столи;
- 8 місце - практикуми;
- 9 місце - взаємовідвідування;
- 10 місце - стажування.

Форми підвищення кваліфікації

Мал. №3. Таблиця: «Форми підвищення кваліфікації в порядку значимості для респондентів».

На обговорення семінарів потрібно винести наступні проблемні питання методичної служби:

- правове забезпечення діяльності бібліотек;
- бібліотека: аналіз виробничих ситуацій;
- школа і бібліотека: грані співпраці;
- діяльність клубів за інтересами: досвід роботи бібліотек системи;
- створення практичних посібників по бібліографії для сільських бібліотек ;
- залучення читачів до читання;
- сучасна модель сільської бібліотеки;
- упорядкування фонду;
- інновації в методичній роботі;

- нововведення в системі підвищення кваліфікації кадрів , нові форми роботи;
- інформаційно-бібліографічна робота бібліотек;
- комплектування сільської бібліотеки дитячою літературою;
- довідково-бібліографічна робота сільських бібліотек;
- ведення каталогів і картотек, допомога у відновленні каталогів і картотек;
- списання БФ;
- управління бібліотекою;
- нові послуги у бібліотеці;
- ведення каталогів і картотек;
- автоматизація бібліотечних процесів;
- молодь в бібліотечній справі;
- взаємодія бібліотеки з місцевою владою;
- робота в програмі ІРБІС ;
- впровадження інформаційних технологій;
- краєзнавча робота;
- платні послуги;
- маркетингова діяльність;
- веб-сайти;
- нормування робочого часу;
- написання та участь у проектах;
- планово-звітна документація;
- співпраця з громадськістю;
- робота філій, згідно програм;
- планування;
- соціокультурна робота.

Також респонденти побажали, щоб наступні семінари включали в себе:

- *тематичні виїзди (узагальнення досвіду роботи методичної служби інших систем, обмін досвідом);*
- *практичні заняття;*
- *майстер- класи.*

Головні завдання методичної служби на думку респондентів:

- ▶ впровадження інновацій;
- ▶ підвищення кваліфікації, проведення семінарів, конференцій;
- ▶ здійснення методичного моніторингу;
- ▶ надання методичної та практичної допомоги, консультацій;
- ▶ розробка методичних матеріалів, рекомендацій;
- ▶ аналіз діяльності бібліотек;
- ▶ координація роботи бібліотек;
- ▶ планування роботи;
- ▶ ведення облікової документації.

Основні напрямки діяльності:

- ▶ аналітична;
- ▶ дослідницька;
- ▶ інформаційна;
- ▶ організаційна.

А саме:

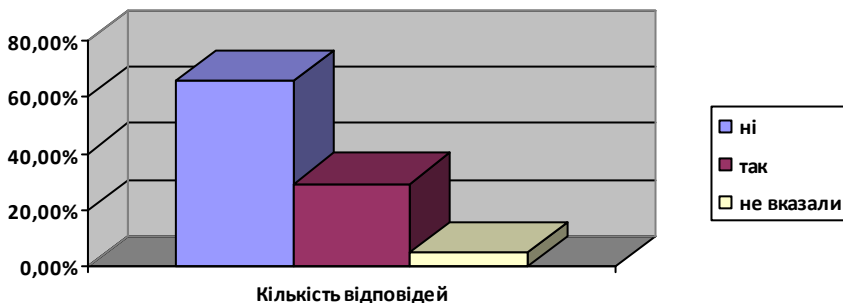
- ▶ навчання кадрів (проведення семінарів, тренінгів, творчих лабораторій);
- ▶ надання методичної та практичної допомоги;
- ▶ розробка методичних матеріалів;
- ▶ маркетингова діяльність;
- ▶ грантова діяльність;
- ▶ організація виїздів (взаємовідвідування);
- ▶ аналіз діяльності бібліотек і тд.

Головні проблеми:

- ▶ відсутність кваліфікаційних кадрів (мало бібліотечних спеціалістів);
- ▶ низький рівень інформатизації;
- ▶ видавнича діяльність;
- ▶ відсутність сучасного обладнання, бібліотечних програм;
- ▶ співпраця з владою;
- ▶ фінансування.

Отримувати методичні консультації на платній основі бажають 93 респонденти (29,5%).

Мал. №5. Діаграма: *«Готовність респондентів отримувати консультації».*

Висновок:

Методичній службі області та районним методистам, при проведенні дослідження, необхідно звернути увагу на всі вище вказані проблеми та зауваження респондентів. Побудувати свою роботу так, щоб найближчим часом покращити стан справ у бібліотеках області. Звернути увагу на головні проблеми методичної служби та, враховуючи усі варіанти, винести їх на обговорення на наступних семінарах, тренінгах чи інших заходах з підвищення кваліфікації.

***

«Бібліотечні кадри: проблеми праці».
(Загальнообласне дослідження)

Таблиця №2.

№ п.п	Назва районів і міст	Всього працюють						Працюють на неповні ставки	Потреба перевести на вищу ставку	
		к-ксть біб. прац.	мають вищу і с/спец освіту	на тарифних ставках					так	ні
				1	0.75	0.5	0.25			
1	Білогірський	53	51	19	2	27	5	34	34	
2	Віньковецький	38	37	26	4	8		12	10	2
3	Волочиський	70	62	67	3			3		3
4	Городоцький	64	61	37	15	12		27	16	11
5	Деражнянський	53	51	35	7	10	1	18	9	9
6	Дунаєвецький	64	61	64				0		
7	Ізяславський	53	53	39	7	7		14	14	
8	Камянець-Подільський	85	85	69	7	9		16	8	8
9	Красилівський	69	62	43	8	18		26	11	15
10	Летичівський	46	36	15	14	17		31	18	13
11	Новоушицький	43	40	18	4	18	3	25	20	5
12	Полонський	40	37	40				0		
13	Славутський	65	59	13	17	23	12	52	12	40
14	Старокостянтинівський	60	56	46	7	7		14	14	
15	Старосинявський	31	29	13	4	13	1	18	9	9
16	Теофіпольський	53	44	3	15	28	7	50	50	
17	Хмельницький	61	48	55	4	2		6	6	
18	Чемеровецький	60	60	60				0		
19	Шепетівський	58	56	42	7	9		16	6	10
20	Ярмолинецький	48	48	37	3	8		11	5	6
21	м. Камянець-Подільський	47	47	47				0		
22	м.Нетішин	18	18	17		1		1	1	
23	м. Хмельницький	57	54	52		5		5	5	
24	м.Славута	3	3	3				0		
25	м. Старокостянтинів	6	6	6				0		
26	м. Шепетівка	14	14	13		1		1	1	
Всього		1259	1178	879	128	223	29	380	249	131

«Роль тренінгового центру у бібліотечному житті області».

(Експериментальне дослідження в рамках проекту «Бібліоміст»)

Метою дослідження стало: подальше удосконалення проведення тренінгових занять в регіональному тренінговому центрі для підвищення комп'ютерної грамотності бібліотечних працівників.

Завданням дослідження було визначити:

- **необхідність** проведення додаткових занять з питань, які потрібні респондентам для удосконалення навичок роботи з інформаційними технологіями.

Об'єктом дослідження стали бібліотечні працівники:

- директори, методисти та інші працівники ЦБС області.

Предметом дослідження було: оволодіння бібліотекарів електронно-інформаційними ресурсами, їх думки, оцінки, пропозиції.

У дослідженні взяли участь **256** респондентів (бібліотечних працівників). З вищою освітою **155 (60,5%)**, з середньою спеціальною – **72 (28,1%)**, і **18 (7%)** з незакінченою вищою. На жаль, **11 (4,3%)** респондентів не вказали освіти.

Стаж бібліотечної роботи респондентів:

- ✓ до 1 року – **7 (2,7%)** ;
- ✓ від 1 року до 5 років – **29 (11,3%)**;
- ✓ 6-10 років – **12 (4,7%)**;
- ✓ 11-20 років – **57 (22,3%)**;
- ✓ 21-30 років – **74 (28,9%)**;
- ✓ 31-40 років – **63 (24,6%)**;
- ✓ за 41 рік – **5 (2%)**.

Не вказали стажу бібліотечної роботи **9 (3,5%)** респондентів.

Мал. №3. Діаграма: «Бібліотечний стаж працівників, які пройшли навчання в РТЦ».

Стаж респондентів на зайнятих посадах:

- ✓ до 1 року – 18 (7%);
- ✓ від 1 року до 5 років – 74 (28,9%);
- ✓ 6-10 років – 40 (15,6%);
- ✓ 11-20 років – 54 (21,1%);
- ✓ 21-30 років – 35 (13,7%);
- ✓ 31-40 років – 10 (3,9%);

Не вказали стажу на посаді 25 (9,8%) респондентів.

Мал. №4. Діаграма: «Стаж працівників на зайнятих посадах».

Всі учасники тренінгів відмітили, що тренінги були цікаві і актуальні. Серед інформації, яка була подана на заняттях, найнеобхіднішою, на їх думку, була така:

- створення і наповнення сайтів на безкоштовних хостингах;
- написання проєктів;
- ІРБІС;
- створення блогу ;
- створення електронної пошти;
- запис інформації на зовнішні носії , робота з папками, документами.

Найнеобхіднішою була робота у програмах:

- Word;
- Publisher;
- Skype;
- Power Point.

Також найбільш цікавими і корисними для респондентів стали теми:

- інтелектуальна власність та авторське право;
- правові аспекти оптимізації бібліотек;
- робота з фондами, списання ;
- доступ громадян до офіційної інформації, ПДГ;
- реалії та стратегії розвитку публічних бібліотек;
- бібліотечний фандрейзинг;
- адвокати;
- нові технології в роботі ЦБС;
- громадські організації в бібліотеці;
- грантова діяльність;
- впровадження інформаційних технологій, проведення круглих столів з владою.

Респондентам необхідна додаткова консультація за такими темами:

- написання проєктів;
- створення і наповнення сайтів на безкоштовних хостингах;
- вдосконалення навичок роботи в програмі ІРБІС;
- створення блогу;

- інноваційні форми роботи у публічних бібліотеках;
- оформлення документації по програмі «Бібліоміст» (облік, звіт);
- доступ громадян до офіційної інформації, ПДГ;
- сканування;
- створення мультимедійних центрів;
- робота бібліотеки з інформаційними технологіями;
- запис інформації на зовнішні носії , робота з папками, документами.

Потребують додаткових занять по роботі в програмах:

- Excel;
- Skype;
- Power Point.

***

***Попит користувачів на ресурси інформаційного центру
«Вікно в Америку».
(Анкетування)***

Мета анкетування:

вивчення потреб і запитів користувачів інформаційно-ресурсного центру «Вікно в Америку» , а також дослідження якісного складу інформаційних ресурсів центру.

Завданням анкетування було:

- визначити ступінь задоволення користувачами бібліотеки якісного складу інформаційних ресурсів центру;
- визначити перспективні напрямки подальшого удосконалення обслуговування користувачів відповідно до їх запитів і інтересів.

Об'єктом дослідження стали користувачі ОУНБ ім. М.Островського, а саме, інформаційно-ресурсного центру «Вікно в Америку».

Предметом дослідження є читацькі потреби та ступінь їх задоволення інформаційними ресурсами, їх думки, оцінки, пропозиції.

Практична новизна полягала у розробці рекомендацій, у висновках і узагальненнях, які направлені на задоволення інформаційних потреб користувачів.

В анкетуванні взяли участь 22 респонденти. Анкетування велося анонімно, тому, вік, стать та рід занять респонденти не вказували. Найчастіше у центрі респонденти користуються книгами та Інтернетом, менше – періодичними та електронними виданнями.

Якщо аналізувати за галузями знань, то найбільшим попитом користуються суспільні науки, природознавство та мовознавство, на другий план відійшли художні твори та мистецтво. Це свідчить про те, що користувачі центру, здебільшого, студенти, які використовують дану інформацію для навчання.

На думку користувачів, у центрі недостатньо періодичних видань і не завжди задовільняється їх попит на електронні видання, на що слід звернути увагу при комплектуванні фонду центру.

А також, на їх думку, необхідно поповнити новою інформацією фонди з таких галузей знань як:

- художні твори ;
- мистецтво;
- методика викладання англійської мови;
- довідкові видання.

Тобто, виданнями таких галузей знань, якими користувачі, згідно їх відповідей, мало користуються. Серед інших ресурсів, якими потрібно поповнити фонд, респонденти вказали такі:

- ▶ періодика сучасна, актуальна (журнали, газети);
- ▶ словники англо-російські;
- ▶ перекладознавство;
- ▶ бізнес -пропозиції.

Що стосується інформаційних джерел, яким респонденти надають перевагу, то, згідно висновків, вони у рівній мірі використовують друковані і електронні видання.

Крім того, бібліотеками області були проведені власні дослідження.

В Теофіпольській районній бібліотеці проведене дослідження *«Інтернет як умова оптимізації навчально-виховного процесу»*.

Мережа Internet в Теофіпольській бібліотеці ще не стала певною мірою загальнодоступною, а відповідно й недослідженою, адже досі не відомо, як впливає на користувача інформаційне поле, які існують бар'єри в отриманні інформаційних послуг, яким чином можна оперативним чином задовільнити інформаційні потреби учнівської та студентської молоді.

Респонденти зазначили, що вони користуються Інтернетом частіше всього: в бібліотеці - 32,2%; дома - 14,5%; у друзів - 3,1%; мають ноутбук та бездротове під'єднання - 1,4%.

Користуються мережею Інтернет з метою:

- запозичення текстів рефератів, контрольних, курсових та дипломних робіт - 36,9%;
- спілкування на форумах (у чатах) - 32,7%;
- ознайомлення з новинами - 25,3%;
- прослуховування музики - 21,6%;
- перегляд відео-сюжетів, фільмів тощо - 14,3%.

Майже половина опитаних вважають, що мережа Інтернет певною мірою впливає на ефективність навчально - виховного процесу (48,3%). Водночас 37% респондентів вважають, що мережа Інтернет не впливає на процес навчання.

Респонденти також надали такі пропозиції щодо покращення мережі Інтернет в бібліотеці:

- зменшити ціну - 26,3%;
- збільшити швидкість - 24,3%;
- збільшити кількість місць - 17,9%;
- зробити Інтернет повністю безкоштовним - 4,8%;
- покращити антивірусне забезпечення - 3,1%;
- покращити доступність до мережі - 2,0%.

Отже, книгозбірня потребує значного покращення технологічної бази доступу до мережі Інтернет для більш повнішого задоволення зростаючих потреб користувачів, враховуючи, що змістове наповнен-

ня ресурсів глобальної мережі дещо провокує споживацьке відношення сучасної молоді у задоволенні своїх інформаційних потреб, особливо, в навчально-виховному процесі.

***

Протягом квітня – травня 2011 року центральна бібліотека **Кам'янець-Подільського району** проводила *соціологічне дослідження «Я читаю про Велику Вітчизняну війну»*. У ході дослідження передбачалось визначити:

- рівень знань історії своєї держави, рідного краю;
- ступінь читання дітьми літератури про Велику Вітчизняну війну.

Всього опитано 140 респондентів, з них: – 79 дівчат, 61 — юнак. На запитання давали відповіді учні старшого шкільного віку: 16 років – 80 чол. (65%), 15 років - 35 чол.(20%), 14 років – 21 чол. (10%), 17 років – 4 чол (5%).

Анкетування дозволило виявити, що про Велику Вітчизняну війну діти дізнаються таким чином: 69 опитаних – з шкільної програми, 40 – від дідуся, - 31 респондент з книг.

Дослідження показало, що всі респонденти знають, хто є автором славнозвісних рядків «Жди меня, и я вернусь...» (К.Симонов) та майже всі (90%) знають, що автором «Сімнадцять миттєвостей весни» є Ю.Семенов.

В ході соціологічного дослідження з'ясувалось, що 40 % респондентів взагалі не знають прізвищ місцевих письменників, які писали про Велику Вітчизняну війну, а для 60% відомі такі прізвища як : М.Бажан, Б.Вронський, Л.Кур'ян, І.Васильчук.

Проведене соціологічне дослідження засвідчило високий інтерес у дітей до тематики Великої Вітчизняної війни. Бібліотекарі повинні звертати увагу на популяризацію літератури про визволителів України, про ветеранів Великої Вітчизняної війни, творів місцевих письменників та поетів про Велику Вітчизняну війну, використовуючи різні форми роботи. Адже діти-користувачі повинні пам'ятати і знати, хто забезпечив нам можливість жити у вільній незалежній Україні, хто рятував нас та, своїм життям, відвойовував нашу свободу. І треба все робити для того, щоб цей подвиг жив у віках.

***

На протязі року в бібліотеках **Старосинявської системи** проведені соціологічні дослідження, спрямовані на збір та аналіз найактуальніших проблем бібліотечної діяльності, а саме:

- ✓ *телефонне опитування «Втрачений читач»;*
- ✓ *аналіз читацьких формулярів за адресами «Хто читає в бібліотеці?»;*
- ✓ *анкетування «Бібліотека очима користувачів»;*
- ✓ *опитування «Чи задовільняє Вас фонд нашої бібліотеки?».*

***

В **Чемеровецькій районній бібліотеці** проведені такі *соціологічні дослідження*:

- ✓ *“Що читає молодь Чемеровеччини”;*
- ✓ *“Бібліотека для юнацтва як методичний центр”;*
- ✓ *“Читацький попит та ступінь його задоволення”.*

Підсумовуючи матеріали *дослідження “Що читає молодь Чемеровеччини”* можна зробити висновок, що читання займає особливе місце в інтелектуальному і духовному збагаченні молодої людини. Серед мотивів звернення до книги переважають: науково-дослідна робота, професійний інтерес, підвищення кваліфікації. Змінилися інтереси та уподобання юнацтва. У освіченої частини молодих користувачів зросло прагнення прилучитися до джерел національної культури. Підвищився попит на книги з історії України, з української мови та літератури, іноземних мов, економіки, права, економічної географії, інформатики, програмування тощо.

Відчутно знизився попит на технічну літературу.

У читанні молоді 18-21 року переважає проза (65% опитаних), за нею йде поезія (31%), останньою – драматургія (16%). Як бачимо, чималий прошарок опитуваних цікавиться і поезією, і прозою.

Надзвичайно показова тематика художньої літератури, яку обирає молодь. 44% респондентів віддають перевагу пригодницькій літературі, яка посідає чільне місце і на вітчизняному ринку; 33% – романам про кохання, 32% – фантастиці і 22% – детективам.

Читачі люблять твори Л.Толстого, Ф.Достоевського, В.Шукшина. Серед українських класиків зустрічаються імена Т.Шевченка, У.Самчука, П.Загребельного, але таких відповідей дуже мало.

Значний інтерес у молоді викликають твори Селінджера, Мітчелл, Ремарка, О.Генрі, Ш.Бронте, Жорж Санд, Т.Драйзера.

***

На протязі року працівниками *Кам'янець-Подільської центральної міської бібліотеки* були проведені такі анкетування:

- ✓ *«Відповідність документного фонду запитам читачів»;*
- ✓ *«Коло корисного читання»;*
- ✓ *«Я читаю сучасну книжку українською мовою»;*
- ✓ *«Мільйон думок про книжки»;*
- ✓ *«Учасники ліквідації Чорнобиля та їх захист».*

Анкетування *«Відповідність документного фонду запитам читачів»* було проведене з метою виявлення ступеня задоволення потреб користувачів та відповідність документного фонду. Було опитано 30 респондентів, яким було запропоновано 5 запитань. Анкетування показало, що документний фонд частково відповідає запитам та інтересам читачів. Найбільше з них не задоволені відсутністю програмних художніх творів української літератури, видань історичної тематики, підручників з філософії, психології, права. Не задовільняє відвідувачів бібліотеки і мізерний список періодичних видань.

Метою анкетування *«Я читаю сучасну книжку українською мовою»* було вивчення стану поповнення книжкового фонду читального залу сучасною українською книжкою та ступінь її популярності серед читачів. Охоплено 20 респондентів від 25 до 61 року. Ними були вчителі та викладачі навчальних закладів міста. Їм було поставлено 7 запитань. Половину опитаних задовільняє фонд читального залу, інша половина бажає кращого. Щодо сучасної книги, яка в даний час користується попитом, респонденти назвали *«Записки українського самашедшого»* Ліни Костенко та *«Залишинець»* Василя Шкляра.

Мета анкетування *«Мільйон думок про книжки»* – привернути громадську увагу до проблеми читання, популяризації книги серед молоді. Анкетуванням було охоплено 20 читачів віком від 16 до 25 років. З аналізу анкет довідалися, що молодь на половину віддає перевагу книзі, а інша половина належить Інтернету.

Проаналізувавши результати *опитування «Технічна книга у вашому житті»*, були зроблені такі висновки: більше працювати з фондом технічної літератури, очищати її від дублетної та застарілої, а також, при докомплектуванні літературою та передплаті періодики, враховувати зауваження і побажання користувачів.

Новинки технічної літератури, що надходять у бібліотеку представити на книжковій розгортці «Увага! Новинки» та на тематичних книжкових виставках, що діють в бібліотеці.

***

Працівниками бібліотек-філій **Хмельницької міської бібліотечної системи** було проведене загальносистемне *анкетування «Особливості соціокультурного простору міста Хмельницького та місце в ньому публічних бібліотек»*.

Для користувачів були запропоновані такі питання:

1. Де Ви найчастіше проводите своє дозвілля?.
2. Спосіб проведення вільного часу в бібліотеці?.
3. В чому, на Вашу думку, проявляється доступність бібліотек?.
4. Шляхами підвищення авторитету бібліотек у населення міста є?.
5. Чи готові Ви захищати бібліотеку у разі її закриття?.
6. Соціальний статус.
7. Стать.

В анкетуванні взяли участь 282 користувачі бібліотек-філій №№2,4,7,10,11,13. Серед них: учні – 124, студенти – 52, працюючі – 44, пенсіонери – 48, інші – 14.

У ході вивчення підтвердилась одна з гіпотез дослідження, що бібліотеки найбільш популярні та відвідувані заклади культури в місті. Вони очолюють рейтинг серед усіх закладів культури. Опитування засвідчило, що найбільш необхідною послугою залишається видача книг. Нею респонденти хотіли б скористатися в першу чергу, водночас, вказавши на необхідність покращення комплектування бібліотечних фондів. Адже на імідж бібліотеки, перш за все, впливає наявність добре укомплектованого універсального книжкового фонду, з цікавими новими надходженнями та достатньо різноманітною періодикою.

Змога надавати комп'ютерні послуги у бібліотеках, доступ до мережі Інтернет забезпечує оперативний пошук інформації, розширює коло користувачів.

Також бібліотеками-філіями були проведені:

▶ соціологічні розвідки:

- ✓ *«Інтернет в бібліотеці»* (філ.№2);
- ✓ *«Літня людина в бібліотеці – рівень обслуговування»* (філ.№9);
- ✓ *«Потреби користувачів і організація дозвілля»* (філ.№9);
- ✓ *«Періодичні видання в структурі читання»* (філ.№13).

▶ бліц опитування:

- ✓ *«Місце читання в духовному збагаченні молоді»* (філ.№2);
- ✓ *«Які періодичні видання Вас зацікавили?»* (філ.№6);
- ✓ *«Яку книгу Ви хотіли би взяти у бібліотеці?»* (філ.№6);
- ✓ *«Нас цікавлять Ваші читацькі інтереси»* (філ.№9);
- ✓ *«Книга-симпатія»* (філ. №11).

▶ дослідження:

- ✓ *«Читацькі бібліотечні послуги в оцінці читачів»* та *«Читацькі потреби та стан їх задоволення»* (філ. №7).

▶ анкетування:

- ✓ *«Які періодичні видання потрібні бібліотеці?»* (філ.№8);
- ✓ *«Сучасна молодь: інформаційні потреби і можливості та їх задоволення бібліотекою»* (філ.№11);
- ✓ *«Потреби читачів в організації дозвілля та методи їх задоволення»* (філ.№13);
- ✓ *«Що ти вибираєш: книгу чи комп'ютер?»* (філ.№14);
- ✓ *«Мій улюблений журнал»* (філ.№15).

Зміст

«Стан технічного забезпечення області» (загальноукраїнське дослідження).....	3
«Роль методичної служби ОУНБ у бібліотечному житті області» (експериментальне дослідження).....	4
«Бібліотечні кадри: проблеми праці» (загальнообласне дослідження).....	10
«Роль тренінгового центру у бібліотечному житті області» (експериментальне дослідження в рамках проекту «Бібліоміст»)...	11
Попит користувачів на ресурси інформаційного центру «Вікно в Америку» (анкетування).....	14
Соціологічні дослідження в бібліотеках області.....	15

Для заміток

Науково-аналітичне видання

Науково-дослідна робота в бібліотеках
Хмельниччини

Відповідальна за випуск:
Н.М.Синиця

Укладач:
Н.П. Поліщук

Комп'ютерна верстка, макетування, редагування:
Поліщук Н.П., Дорош В.Ю., Марчак Т.Ф.